

Van : college van burgemeester en wethouders

Datum : 2 oktober 2018

Portefeuillehouder(s) : Wethouder De Weger

Portefeuille(s) : Energietransitie

Contactpersoon : K. Beek

Tel.nr. : 8699

E-mailadres : beek.k@woerden.nl

Onderwerp:

Regionale energiestrategie U10

Kennisnemen van:

- 1) Het gegeven dat het college van de gemeente Woerden heeft besloten mee te werken aan het opstellen van een regionale energiestrategie voor 16 gemeenten binnen het verband van de U10 (RES-U10). De deelname aan de RES-U10 is onder voorbehoud van instemming door de gemeenteraad. De raad van Woerden ontvangt een voorstel voor deelname, zodra er meer zicht is op de omvang van de opgave. Naar verwachting is dit in het vierde kwartaal van 2018.
- 2) De verschillende stappen in het proces voor het opstellen van de regionale energiestrategie en de globale planning.
De regionale energiestrategie geeft aan welk deel van de nationale klimaat- en energiedoelstellingen tot 2030 binnen deze regio gehaald gaat worden.
- 3) Het gegeven dat de gemeente Woerden werkt aan een procesontwerp energietransitie om te komen tot warmteplannen voor de verschillende wijken en kernen, en om een afwegingskader voor grootschalige energieopwekking voor de gemeente Woerden op te stellen. De raad ontvangt in het eerste kwartaal van 2019 een raadsvoorstel om in te stemmen met het procesontwerp.
- 4) Het gegeven dat IPO, VNG en UvW op 4 oktober a.s. een informatiebijeenkomst over het klimaatakkoord organiseren voor raadsleden
- 5) Het gegeven dat er op 11 oktober a.s. een vijfradenbijeenkomst is in kader van het Ambitiedocument Lopikerwaard. Op deze vijfradenbijeenkomst is energietransitie een van de onderwerpen die door middel van serious gaming ter sprake zal komen.

Inleiding:

De regionale energiestrategie geeft aan welk deel van de nationale klimaat- en energiedoelstellingen binnen deze regio gehaald gaat worden. In de regio Utrecht werken 16 gemeenten¹ samen om te komen tot een regionale energiestrategie. Deze samenwerking is ondergebracht binnen de U10. Op de U10-bestuurstafel duurzaamheid & energietransitie van 21 februari 2018 is de wens uitgesproken te komen tot een regionale energiestrategie. De U10-bestuurstafel van 19 september heeft deze wens bekrachtigd en

---

¹ De 16 gemeenten zijn Bunnik, de Bilt, Houten, IJsselstein, Nieuwegein, Stichtse Vecht, Utrecht, Utrechtse Heuvelrug, Vianen, Wijk bij Duurstede, Woerden, Zeist, Lopik, Montfoort, Oudewater en de Ronde Venen.

heeft opdracht gegeven tot het opstellen van een startnotitie voor de RES-U10.

De U10 trekt het opstellen van de regionale energiestrategie, het proces daartoe is in 6 stappen ingedeeld. De focus van de regionale energiestrategie ligt op CO₂ emissies waarop gemeenten de meeste invloed hebben. In de eerste fase van het opstellen van de regionale energiestrategie wordt een regionale energieanalyse gemaakt. Daarbij wordt gekeken naar het aandeel van de regio in de nationale CO₂-emissie (stap 1), wordt de verwachte autonome ontwikkeling in kaart gebracht en wordt een analyse gemaakt van de theoretische potentie van de regio voor energieopwekking, energiebesparing en broeikasgasreductie (stap 2). De verwachting is dat de regionale energieanalyse tegelijk met de startnotitie RES-U10 met de raad gedeeld kan worden.

In de tweede fase wordt bepaald welk deel van de theoretische potentie de regio tot 2030 wil realiseren. Het rijk gaat vervolgens alle regionale ambities samenvoegen om te zien of deze optellen tot de ambitie in het klimaatakkoord. Wanneer de regionale ambities te kort schieten ten opzichte van de nationale ambities volgt een fase waarin bepaald wordt welke regio's meer moeten doen.

Parallel aan de regionale energiestrategie werkt de gemeente Woerden aan een procesontwerp voor energietransitie voor de gemeente Woerden. Met dit procesontwerp willen we bewoners en ondernemers actief betrekken bij de energietransitie en helderheid creëren bij de gemeenteraad over het proces. Zodat de gemeenteraad weet wanneer zij waarover besluiten neemt en het proces zo nodig kan bijsturen.

Kernboodschap:

Achtergrond

Het Rijk heeft in het regeerakkoord de ambitie vastgelegd om in 2050 een CO₂-arme samenleving te hebben en in 2030 ten minste 49% CO₂-reductie gerealiseerd te hebben. Momenteel wordt op landelijk niveau onderhandeld over de invulling van deze doelstelling. In het klimaatakkoord is een belangrijke rol weggelegd voor gemeenten, vooral op de volgende thema's:

- Regionaal samenwerken aan een regionale energiestrategie. Gemeenten die niet deelnemen aan een regionale energiestrategie kunnen vanuit de provincie of het rijk een opgave krijgen;
- Warmtetransitie: wijken aardgasvrij maken en komen tot alternatieve warmtevoorzieningen voor wijken, inclusief ruimtelijke inpassing van eventuele nieuwe infrastructuur;
- Grootschalige energieopwekking: ruimtelijke inpassing, het rijk realiseert een deel van de totale opgave voor hernieuwbare energie tot 2030 met wind op zee. Het resterend deel dient op land plaats te vinden;
- Gemeentelijk vastgoed: voorbeeldrol om gemeentelijk vastgoed te verduurzamen;
- Vergunningverlening, toezicht en handhaving van energiebesparingsvoorschriften voor bedrijven en kantoren uit wet- en regelgeving.

In het Interbestuurlijke Programma (IBP) wordt samengewerkt door Rijk, IPO, VNG en UWW om onder andere bovenstaande opgaven verder uit te werken. De gemeente Woerden werkt voor het energie- en klimaatdeel samen met 16 andere gemeenten in de regio, deze samenwerking is ondergebracht bij de U10. Op de U10-bestuurstafel duurzaamheid & energietransitie van 21 februari 2018 is ook de wens uitgesproken te komen tot een regionale energiestrategie.

De focus van de regionale energiestrategie ligt op emissies waar gemeenten de meeste invloed op hebben. Voor de U10 regio betreft dit, de pijlers "Woningen", "Verkeer en vervoer", "landbouw", "Industrie, energie, afval en water", "Publieke dienstverlening" en "Commerciële dienstverlening". Dit betekent dat, net als in het Actieplan CO₂-neutraal 2030 van de gemeente Woerden, de uitstoot van veeteelt (zoals de uitstoot van methaangas door vee en uitstoot van landgebruik), indirecte uitstoot van diensten en materialen, en de uitstoot op doorgaande nationale verkeersinfrastructuur (binnenvaart, snelwegen en treinspoor) niet wordt meegenomen.

Belang van regionale energiestrategie voor Woerden

De gemeenteraad van Woerden heeft op 30 oktober 2014 de motie 'Duurzaam met een doel' aangenomen waarin een stevige ambitie is verwoord: de gemeente heeft de ambitie om in 2030 CO₂-neutraal te zijn. In 2017 heeft de gemeenteraad het Actieplan CO₂-neutraal 2030 vastgesteld, waarin aangegeven is wat de omvang van de opgave is om de ambitie uit de motie 'Duurzaam met een doel' te realiseren. Het coalitieakkoord herbevestigt de ambitie om in 2030 klimaatneutraal te zijn.

In het Actieplan CO2-neutraal 2030 staat onder andere dat in 2030 alle wijken van het aardgas af zijn en dat alle stroom die in de Gemeente Woerden wordt gebruikt duurzaam is opgewekt. Om dit te realiseren zet de gemeente in op energiebesparing en een mix van duurzame energiebronnen, waaronder zon, wind, water, biomassa en aardwarmte. Ter illustratie is in het Actieplan CO2-neutraal 2030 aangegeven dat voor het verminderen van de CO2 uitstoot van de gebouwen in Woerden met 50% ongeveer 178 ha zonnevelden, 8000 ha biomassa, of 46 windmolens van 3 MW nodig zijn.

Rol provincie Utrecht

De provincie Utrecht is ook betrokken bij het opstellen van de regionale energiestrategie. Zij hecht belang aan de regionale samenwerking en aan samenwerking met andere stakeholders binnen gemeenten. Om samenwerking te bevorderen, en om meer bewustzijn te creëren van de noodzaak en meer inzicht te geven in de complexe opgave van de energieopgave stelt de provincie Utrecht de We-Energy Game beschikbaar aan alle gemeenten. In dit bordspel, dat gespeeld wordt op de kaart van de gemeente Woerden, maken deelnemers Woerden energieneutraal en ontdekken ze wat de gevolgen van hun keuzes zijn. Spelers hebben de rol van een van de stakeholders bij de energieopgave, bijvoorbeeld milieubeweging, bedrijfsleven of inwoner.

De uitgangspunten van het spel zijn gebaseerd op wetenschappelijk onderzoek. Spelers raken bewust van de noodzaak en complexiteit van de energieopgave. Verschillende belangen en wensen komen naar voren en discussie ontstaat. Het spel nodigt uit om een coalitie te smeden en actie te ondernemen. Het ondersteunt de beleidsnotities en daagt spelers uit concrete afspraken te maken en stappen te zetten. We-Energy Game kan ook gebruikt worden om de dialoog met bewoners te starten en ze actief te betrekken bij de energietransitie. Het spel duurt ongeveer 2 uur en spelbegeleiders helpen op locatie met het spelen van het spel.

Proces totstandkoming regionale energiestrategie

Bij het tot stand komen van de regionale energiestrategie worden de volgende stappen doorlopen:

1. Inzicht geven in aandeel van de regio in de nationale CO2-emissies
Technische berekening hoeveel CO2 er in een regio vrijkomt per transitie pad (huidig verbruik en toekomstig in 2030 en 2050).
2. Inzicht geven in de theoretische potentie
Wat zijn de mogelijkheden van een regio voor energieopwekking, energiebesparing en broeikasgasreductie? Uitgangspunt bij het berekenen van de potentie zijn de technische mogelijkheden (kostenefficiëntie van technieken) en de harde juridische belemmeringen (ruimtelijk).
3. Bepalen inzet van de regio
Wat is de inzet van een regio in relatie tot de potentie? In de onderbouwing van de opgave wordt een aantal aspecten afgewogen, waaronder economische kansen, maatschappelijke kosten / baten (wat zijn de kosten en baten en wie draagt die?) en maatschappelijke acceptatie.
4. Bepalen energiestrategie
Opgesplitst in thema's / actielijnen (bv gebouwde omgeving, industrie en bedrijven, energieke landschappen, energieke samenleving (maatschappelijke acceptatie), duurzame opwek, smart & green mobility, energie infrastructuur innovatie), die teruggerekend kunnen worden naar sectoren. De strategie omvat een lange termijnvisie en per thema een beschrijving van de huidige situatie, de kansen en de rollen per stakeholder, de bijdrage die dit thema / actielijn levert aan het bereiken van de opgave, de maatregelen en de randvoorwaarden om deze bijdrage te kunnen realiseren.
5. Bepalen governance
Organisatievorm voor de regio, hoe is besluitvorming en financiering georganiseerd (zowel van proces als maatregelen), communicatie richting maatschappij (organiseren van maatschappelijke acceptatie en participatie), planning van uitvoering & sturing op strategie en monitoring.
6. Vaststellen uitvoeringsprogramma 2030
Een belangrijke stap na het opstellen van de regionale energiestrategie is het opstellen van een uitvoeringsprogramma. Het uitvoeringsprogramma is de basis van de voortrollende programmering en ook de basis voor afspraken / akkoorden of Green Deals die regionale partners met elkaar sluiten. Het programma beschrijft de concrete acties die stakeholders gaan nemen om de opgave voor de regio te realiseren. De acties zijn monitorbaar op resultaat dan wel op inspanning. Acties kunnen gericht zijn op het versnellen van de uitvoering ("meters maken") en op het creëren van randvoorwaarden t.b.v. voortgang van de transitie ("meters voorbereiden"). Daarnaast bevat het uitvoeringsprogramma een ruimtelijke vertaling van de maatregelen t.b.v. ruimtelijk instrumentarium, een investeringsplan, communicatieplan en een monitoringplan. Het

Uitvoeringprogramma gaat in op moment van vaststellen en loopt tot 2030.

Planning en huidige fase

Tot en met het vierde kwartaal van 2018 werkt de U10 aan de regionale energieanalyse (stap 1 en 2). In deze fase wordt ook gekeken naar manieren waarop de verschillende ambities van regio, gemeenten en rijk (regeerakkoord) én de bijdrage daaraan van (lokale) initiatieven eenvoudig in elkaar om te rekenen zijn. Voor de gemeente Woerden vormen het coalitieakkoord en het Actieprogramma CO2 Neutraal 2030 het uitgangspunt tijdens deze fase van de regionale energiestrategie.

De verwachting is dat in juni/juli 2019 vanuit de U10 aangegeven wordt welk deel van de nationale klimaat- en energiedoelstellingen voor 2030 binnen de U10-regio gehaald gaat worden. Het rijk gaat vervolgens alle regionale ambities samenvoegen om te zien of deze optellen tot de ambitie in het klimaatakkoord. Wanneer de regionale ambities te kort schieten ten opzichte van de nationale ambities volgt een fase waarin bepaald wordt welke regio's meer moeten doen.

Bij de verdeling van de opgave over de regio zal het college rekening houden met de ambities uit het Actieprogramma CO2 neutraal 2030 en uit het coalitieakkoord, zonder dat daarbij onomkeerbare stappen worden gezet die voor een onevenredige verdeling over de regio zorgen.

Participatie

De U10 voert regie over het proces om de regionale energiestrategie op te stellen. Alle 16 gemeenten zijn vertegenwoordigd in de ambtelijke werkgroep die het opstellen van de regionale energieanalyse begeleidt. De regionale energieanalyse wordt eind dit jaar geagendeerd bij de U10-bestuurstafel.

De provincie Utrecht heeft de We-Energy Game beschikbaar gesteld aan gemeenten als mogelijk hulpmiddel om de dialoog met Raad, inwoners en ondernemers starten over de inzet van Woerden voor de regionale energiestrategie op gang te brengen. Deze game wordt op 11 oktober gespeeld tijdens de vijfradenbijeenkomst, die wordt georganiseerd in het kader van het Ambitiedocument Lopikerwaard. Waarbij de gemeente Woerden samen met de gemeente Oudewater, Lopik, IJsselstein en Montfoort werkt aan een gezamenlijk ambitiedocument voor de Omgevingsvisie.

Financiën:

De kosten van de eerste fase van het opstellen van de regionale energiestrategie worden bekostigd uit het bestaande budget van de U10. Het benodigde budget en de benodigde capaciteit voor de tweede fase van de regionale energiestrategie is opgenomen in de begroting voor 2019, die uw raad binnenkort bespreekt.

Vervolg:

De raad ontvangt in het vierde kwartaal van 2018 een voorstel voor deelname aan de RES-U10. De raad wordt in het eerste kwartaal van 2019 gevraagd in te stemmen met het procesontwerp energietransitie.

Bijlagen:

De secretaris,

drs. M.H.J. van Kruisbergen MBA

De burgemeester,

V.J.H. Molkenboer

